

КУЛТУРА & ТУРИЗЪМ

Явор Гърдев

Защо идеята да се слее министерството на културата с това на туризма не е лоша по принцип?

Вярно е, че подобно сливане се практикува в културно изоставащи страни, но също така е вярно, че България вече Е културно изоставаща страна, въпреки че в сферата на човешките ресурси има потенциал да не бъде такава. Безспорен факт е, че по време на прехода България успя да занемари своя културен сектор в най-голяма степен от всичките си съседки в сходно (че и в по-тежко) положение. Социалният статут на дейците на културата в България бе срина най-радикално и безкомпромисно именно тук. По-тежко социално падане на цяла една прослойка не се случи нито в Албания, нито в Македония, нито в Русия, нито в страните на воюваща Югославия. Пред нас, ерго, престана да стои въпросът за качеството на културния продукт, и застана въпросът за това как образователния ценз да бъде трансформиран в социален статут, т.е. как интелектуалците и артистите да излязат от гетото на социално обидените, на losers. Твърдя, че това е първият въпрос, който трябва да се реши, едва след което би се отворила възможност за решаване на съществения въпрос – за качеството на културния продукт. В този ред на мисли едно обединяване на двата сектора: туризма (генериращ средства) и културата (изразходващ средства) при добър баланс може да се окаже стъпка към решаване на проблема със социалния статут на хората от сферата на културата. Твърдя, че подобна компенсаторна социална инженерия е възможна, при условие, че бъде добре проведена от добър стратегически ум. Макар и изкуствен от гледна точка на нормалната пазарна логика, такъв ход би могъл да компенсира един много тежък и травматичен социален дисбаланс, поставяйки отново реалната цена на интелектуалния и креативния труд по-високо от тази на физическия и на мениджърския в изпълнителните му нива. От такова сливане културният сектор би могъл буквално да изсуче коластрата на възстановения обществен статут, която ще послужи на имунното му укрепване и ще конструира потенциала му да генерира приходи в бъдеще. Туризмът от своя страна не бива да бъде изтощаван, за да хранути. Туризмът би трябвало да инвестира в ресурс, чийто потенциал в дългосрочен план ще започне да генерира нови приходи. Колкото по-витален е културният живот на една страна, толкова по-голям е туристическият ѝ потенциал.

Защо идеята да се слее министерството на културата с това на туризма е лоша в конкретния случай?

В хода на министър-председателя с назначаването на Нина Чилова мога да видя само един позитив, който приветствам. Това е опитът да се разбие мита, че културата е геронтократична сфера. С назначаването на човек на тази възраст на този пост се атакува (признавам - не знам дали съзнателно или случайно!) едно източно схващане

за властта, според което тя трябва да се упражнява по-скоро от мъдрите и улегналите, отколкото от младите и енергичните. В обновяващия се свят все повече е валидно тъкмо обратното. Но дали опитът да се разбие този мит ще успее, или само ще се умножат аргументите на геронтократите? Защото с възрастта май се изчерпва всичко позитивно, което можем да очакваме, понеже съвсем очевидно Нина Чилова има изцяло лаически познания в културната сфера. Това, опасявам се, беше ясно още преди да я чуем да говори. А когато я чухме илюзията за стратегически характер на назначението рязко и отрезвяващо се стопи и остана очевидното: културата продължава да се мисли от управляващите като сувенирен продукт във възможност, който те са призвани да превърнат в сувенирен продукт в действителност. С такъв хоризонт на мислене, естествено, културата остава нещо, което само пречи и което се чудиш къде да дяваш, за да не ти се напомня, че го има. И от което спокойно ще можеш изцяло да се лишиш, в момента, в който финализираш приватизацията на имотите му.